

Kranjec. Ta možak je res neprecenljiva pridobitev za kranjski zbor.“

— Gosp. dr. Toman je hitel v saboto iz Dunaja v Kamnogorico, kjer mu je brat njegov, občespoštovani fužinar, nagle bolezi zelo nevarno zbolel.

— Kar Ljubljana stoji, ni imel mestni zástop še take „uniforme“, kakor zdaj, ko v njem sedijo samo udje konstitucionalnega društva, katerim je „Tagblatt“ profet. Sklepalo se bode zdaj — ako govorniki Zakrajšek, Hansel in Trpin ne delajo kake opozicije — vse enoglasno; prav tako se je tudi iztêkla volitev županova in podžupanova; za unega je bil voljen gosp. dr. Zupan, za tega gosp. Dežman. Ko so se drug družega enmalo pokadili, volili so brž odseke tudi enoglasno.

— V nedeljo so imeli deležniki mestne kosarne v Trnovem občni zbor, v katerem je vodstvo račun položilo o stroških in dohodkih te kosarne. Ker so lanski dohodki po vkvartiranih vojaci za 218 gld. 45 kr. manjši bili — je rekel prvomestnik gosp. Horak — moramo veseli biti, da so zdaj poplačani vsi dolgovi te hiše. — Gosp. Regalijev predlog: naj se dozida tej kosarni več prostora, ker je še več hišnih gospodarjev, ki bi radi svoje vojake nastanili v to kosarno, je bil s tem rešen, da se to zgodi, kader se toliko hišnikov oglasi, da se z njihovimi doneski more dozidati zaželjeni prostor.

— V zadnji „Sokolovi“ veselici je bilo smeha za popokati. Gosp. Noli je v izvrstnem kupletu opisal smešne dogodbe najnovejšega časa v našem „konstitucionalnem“ mestu. Spominku Vodnikovemu je došel donešek od 47 gold. Res „utile dulce!“

— (Še nekaj, kar se je le bolj za kolisami godilo pri prvem ustanovnem zboru učiteljskega društva.) Program razgovorov je bil sestavljen iz več vprašanj, izmed katerih se je posebno pri točki: kako naj se ljudski učitelj vêde po novi šolski postavi? najživejše debatovalo. Gosp. Močnik je predlagal, naj se naša mladina tudi zana-prej še po krščansko-nravni poti podučuje; to je pa posebno gosp. Eppicha nekako razjarilo, da je prav po izgledu svojih konstitucionalnih tovaršev na dolgo in široko govoril, pa — prav nič povedal. Kakor je bila podoba, se je njegovim čudnim frazam in njegovi smešni nemščini še celó g. Lessjak smejal, ki pa je — čeravno duhovnik — vendar predlagal, naj se popusti Močnikov predlog. Učitelj Eppich, ves navdušen za prof. Pirkerja, „konst.“ govornika per excellence, je neki njega tudi za predsednika novemu učiteljskemu društvu nasvetoval dodavši še to, da g. Pirker ta posel prav rad prevzame. No, g. Pirker bi bil učiteljem ljudskih šol in društvu ljudskih učiteljev res prav potreben! Ali bi realkin učitelj, ki še ud ni učiteljskemu društvu, po takem ne prišel med ljudske učitelje prav kakor Poncij v kredo? Mi bi le toliko rekli, da naj ostaneta gospoda Eppich in Pirker tam, kjer sta, in da naj navdušujeta raje „Tagblattovce“, kajti naši ljudski učitelji bodo tudi brez njihove „inteligencije“ in brez „Tagblattove kulture“ gotovo bolje in vseleje napredovali. Eppichov trud je bil tedaj brez vspeha.

— (Tabori na Slovenskem.) To spomlad bodo, kolikor je dozda znano, sledeči tabori: 2. maja v Sevnici (Lichtenwald), 9. maja v Kalcu, 17. maja pri Ljubljani, nadalje v zdaj še nedoločenih časih pri Gorici in Trstu, na Koroškem, pri sv. Jerneju na dolenskem Kranjskem, v Frauahajmu, Ormužu in v Slov. Goricah.

— (Vprašanje.) Ali je mar res, kar ljubljanski dopisnik v „Slov. Nar.“ piše o izdelovanju slovenskega slovarja? Mi nismo môgli nič prav gotovega izvedeti; reklo se nam pa je vendar, da je mnogo nerresnice v onem dopisu; zato bi na vsako stran hasnilo,

da bi odbor sam — če je kateri, ki se peča s slovarjem — blagovolil odkriti resnico in povedal, kako in kaj?

— Grof Wurmbrand je „Tagblatt“ pozval, naj dokaže obrekovanje „katol. društva“, sicer ga okliče za lažnika. V včerajšnjem „Triglavu“ naznanja grof Wurmbrand, da „Tagbl.“ se še ni opravičil. In vendar se ta list drzne drugim očitati laž!

Naznanilo.

Iz mnozih dopisov pozvedujem, da je večina volilcev kranjsko-loško-tržiškega okraja nameravala namesti ranjcega gosp. Antona Kos-a ko poslanca v deželni zbor mene voliti.

Tega zaupanja sem sicer prav vesel in tudi prav hvaležen. Al prepričan o veliki važnosti in pa težavi poslanstva ravno v sedanjih časih, in želeč, da se odvrne vsaka pomota med volilci, ne morem se zdržati, da ne bi očitno tudi jez priporočal zmožnejšega in v vseh zadevah izvrstno najdenega, poštenega in vernega rodoljuba, po „Novicah“ in „Danici“ priporočanega gospoda dr. Razlag-a. Prosim tedaj volilce vse: naj enoglasno namesti mene volijo njega! Boljšega zastopnika v naših mnogovrstnih potrebah ni treba iskati in ga tudi ni lahko dobiti. Mož je, da Bog daj veliko takih!

V Ljubljani 6. aprila 1869.

Fr. Kramar, korar.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Državni zbor se je zopet začel včeraj. Važne reči bo začel kmalu obravnavati, tako na priliko: postavo za ljudske šole (o kateri mi še zmirom mislimo, da bi ta morala biti predmet deželnim zborom) in postavo za preuredbo zemljiščinih davkov, od ktere, če obvelja tako, kakor je narejena bila v dotičnem odboru, v katerem je bil tudi g. Svetec, se neki smemo nadjati polajšanja kmetom. Potreba je velika! — Tehtni dr. Tomanov govor v bramovski debati unidan se je dalje glasil tako-le: „Baron Tinti nam je klical: „bodite odkritosrčni!“ Na to mu odgovarjam, da smo zmirom odkritosrčni bili in resno zmirom zahtevali, naj se želje vsem avstrijskim narodom spolnujejo, kajti le to krepí Avstrijo in jo reši. Vi pa v teh naših zahtevah zmirom le vidite to, da težimo kam drugam. Tudi poslanec Skene je to danes izustil rekši: „ako vi dosežete, česar želite, bomo tudi mi dosegli, česar mi želimo — združbo z Nemčijo!“ Te besede smo slišali danes. Ako bi bil jaz kaj tacega rekel ali kak drug zastopnik slovanskega naroda, — ako bi bil na priliko rekel: če nam ne daste, kar je naše, osnujemo si slovansko državo ali se podvržemo ruskemu gêslu itd.“ — kaj bi bili vi rekli? Kaj pa so naše želje? Naše želje merijo na to, da se spolnijo v Avstriji, a da se spolnijo pošteno. To dela razloček med našimi željami in tem, kar je rekel Skene. Naše želje se morejo spolniti v Avstriji, željam pa, ki segajo čez to mejo, veljajo besede državnega kancelarja, ki so se glasile tako-le: „Mi bomo tem dobri, ki so zadovoljni z Avstrijo; proti onim pa, ki sreče svoje iščejo zunaj Avstrije, bode se obrnila država.“ — Gosp. dr. Stammovo berilo o slovanskem jeziku kaže, da je mož o njem govoril kakor slepec o barvah. (Klici: Oho!) Če on o 10 slovanskih narečjih govori, je ta moja beseda že prava. — Po pretresu puhlega jezikoslovja Stammovega, ki je očital Slovonom, da nimajo enega književnega jezika, pride dr. Toman do tega, da reče: Gospôda moja! Nobenega naroda jezik ne gospoduje sedanjega stoletja; le misel,

duh oživlja, a ne jezik, ki je le lupina jedru. Spomnite se vendar, kdo je Nemca učil? Ali ni še gospodoval latinski jezik povsod v onem času (15. stoletji), ko so se na vseučilišču pražkem vse vednosti razlagale v českem jeziku? Jaz sem trdne te misli, da tudi z mnogimi narečji slovanskimi dosežemo svoj cilj, kajti ne morem si misliti, da Gospod, kateri kraljuje nad 80 do 90 milijoni Slovanov, je narod ta vstvaril zato, da v nemarnosti konec vzame. Ker je vstvarjen ta veliki narod, pride že tudikdo, če bo treba, da mu vstvari vzajemni jezik, in ta bode pozneje gospodoval tako, kakor zdaj zapoveduje nemški. To zaupanje na tem mestu javno izrekujem. (Pravo v desnem središču.) Toliko za odgovor dr. Stammovi pridigi o slovanskem jeziku! — Gotovo je, da take besede, na takem mestu v oči rečene ministrom, več zaležejo kakor celi kupi uvodnih člankov v časnikih, katerih nihče onih ne bere, do katerih so adresovane.

— Dolgo časa se suče spet beseda po časnikih, kdo bode ministerstva predsednik, ki ga več ni od onega časa, ko je odstopil knez Karlos Auersperg. Posebno veliko se je govorilo o grofu Antonu Auerspergu, al ta zdaj v „Tagesp.“ oklicuje, da se ž njim ni pogajalo o tem. „Zukunft“ in drugi časniki dunajski pravijo, da je bilo v ministerstvu vseskozi pomenkovanje, kdo naj bode ministerstva predsednik. Nekteri ministri so rekli: dr. Giskra naj bode, a zoperstavelja sta se dva, rekši, da stopita brž iz ministerstva, ako bode on predsednik; to isto se je zavrnilo o dr. Herbstu, pa nasprotujeta mu dva druga ministra. Dobrovoljni dr. Brestel pa je neki rekel, da njemu je vse eno, kdor koli bode predsednik, le da on ne bo. Ali je vse to le pravlica ali pa je resnica, to je gotovo, da ni več vse tako gladko v ministerstvu kakor je izprva bilo. Grof Taaffe neki noče več biti ministerskega predsednika namestnik.

— Z lastnoročnim pismom od 24. marca je odvezalo Nj. Veličanstvo nadvojvoda Albrechta dosedanje službe „poveljnika armade“ in imenovalo ga „splošnega nadzornika armade“. To pomeni, da so zdaj vse bistvene vojaške zadeve v rokah vojnega ministerstva; nadvojvoda Albrecht bo imel opraviti zdaj samo s tem, kar se tiče taktike, to je, ročnosti, gibčnosti, sploh dovršenosti v manovrovanju.

— 26. marca je prišel na Dunaj ruski carevič Vladimir; cesar ga je šel obiskat. Iz Beča je šel v Italijo in bil 30. dne u. m. že v Florenciji.

— Govori se, da pojde Njih Veličanstvo cesar namesti lanske jeseni letos v Galicijo. Sicer pa bo to potovanje brž ko ne odvisno od tega, kako se znana galicijska resolucija v državnem zboru reši.

Iz Goriškega. Za tabor v Biljani odločena je nedelja 18. aprila ob 2. popoldne. Kraj: pod Drnovkom v Biljanski županiji, dobro uro od italijanske meje, na senožeti, ktero so v ta namen radovoljno in brezplačno prepustili gg. Blaž, Janez in Jožef Sfiligoj-i iz Drnovka. Točke programa so: 1) naj se napravi za Brda posebna okrajna sodnija, in naj se pridružijo županije Biljana, Medana in Dolenja polit. okraju goriškemu; 2) vse slovenske pokrajine naj se zedinijo v eno kronovino „Slovenijo“ z enim samim deželnim zborom; 3) v vseh javnih uradnih na Slovenskem se ima uradovati v slovenskem jeziku; 4) v vseh javnih šolah na Slovenskem naj se podučuje v slovenskem jeziku in naj se napravi v Ljubljani visoka pravna šola; 5) tabor priporoča vladi, naj bi potrdila železnico čez Predel po Sočki dolini. — Goriška „Brda“ (po nemški „Eggen“, po ital. „il Coglio“, po furlanski „il Quêi“) — piše

„Domovina“ — so rajska deželica med Sočo, goriško-videmsko železnico in Idrijo (Judri), to je, mejno rečino proti Italiji (oziroma proti Beneciji). Človek si ne more misliti lepših vinskih goric, kakor so naša Brda, ktera se razprostirajo tudi čez Idrijo tje proti Cividadu na Beneško. Na desni strani železnice je razun Karmina (Cormons) le še par laških vasi, zatoraj smemo imeti železnico ob podnožji Brd za mejo med slovenskimi „Brici“ (tako jim demo mi namesti „Brdci“) in „Lahi“ ali avstrijsko Furlanijo. Proti severju pa se končá imé in podoba „Brd“ tam, kjer se začnejo „Gore“, namreč proti jugo-zahodu od Kanala (na Soči).

— Tudi na Goriškem se bojo iz državnega zaklada v znesku 1000 gold. dane premije govedom za pleme delile in sicer 15. aprila v Tominu, 29. aprila v Gorici, 3. maja v Sežani in 11. maja v Gradišči.

Denarni zapisnik Matičin.

Novi udje:

Za 1868. in 1869. leto.

Gospod Čeh br. Viktorin, bogoslovec v Gorici	4 gold.
„ Jereb br. Romuald, bogoslovec v Gorici	4 „
„ Šusteršič br. Bogdan, bogoslovec v Gorici	4 „
„ Kolenko Jožef, župnik v Gradenu	4 „

Za 1869. leto.

„ Ahčin Anton, c. k. polic. svetovalec v Ljubljani	2 „
„ Božič Valentin, župnik v Pokerčah	2 „
„ Vojska Lavoslav, župnik v Bisagu	2 „
„ * Mlakar Anton, vikarij v Zagurji	10 „
„ Frelj Anton, farman v Premu	2 „
„ Poš Martin, kaplan v Šent Janžu	2 „

Stari udje so plačali:

a) ustanovniki:

Za 2. leto: gg. Zarnik Anton, Komar Vekoslav, Hren France, Bučar Franjo.
Za 3. leto: Dolinar France, Zarnik Anton, Kreč Matej (2. pol. za 3. leto), Stanjko Anton, Bučar Franjo.
Za 4. leto: Mali Ognjeslav, Oblak Janez, Stanjko Anton, Bučar Franjo.
Doplačali so: Lesjak Jožef, Cigale Matej, Hajšek Anton, Bolè Davorin, Slomšek Janez, dr. Čebašek Andrej, čitalnica ljublj., Sušnik Gaspar, Urbanček Janez, Arce Rajko.

(Dalje prihodnjič.)

Popravek tiskarne pomote. V dopisu „iz Idrije“ v poslednjem listu namesti 20 gold. beri 25 gold.

Listnica vredništva. Gosp. Fr. P. tukaj: Nam poslano „Razjasnilo“ in zahtevanje, da se pošljejo pesmi nazaj, doseže po najkrajši poti svoj namen, ako kar naravnost pišete vredništvu „Slov. Glasnika“. — Gosp. M. J-len v Košani: Če bi Vaš dopis vzeli, pride spet drug iz „Vr. dol.“ in tako ni konca ne kraja za stvar, ktera bo — kakor sami pravite — za Koš. pri starem ostala. Naj je tedaj pravde konec!

Žitna cena

v Kranji 5. aprila 1869.

Vagán pšenice 4 fl. 70. — rži 3 fl. 10. — ječmena — fl.
— ovs 2 fl. 50. — soršice 3 fl. — ajde 2 fl. 30. — prosa 2 fl. 40. — krompirja 1 fl. 40. — fižola 3 fl. 84.

Žitna cena

v Ljubljani 3. aprila 1869.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 4 fl. 40 — banaške 4 fl. 90. — turšice 2 fl. 90. — soršice 3 fl. 43. — rži 2 fl. 80. — ječmena 2 fl. 50. — prosa 2 fl. 0. — ajde 2 fl. 40. — ovs 1 fl. 90 — Krompir 1 fl. 50.
--

Kursi na Dunaji 6. aprila.

5% metaliki 62 fl. 50 kr.	Ažijo srebra 123 fl. 25 kr.
Narodno posojilo 70 fl. 50 kr.	Cekini 5 fl. 93 kr.